



Notat

Klimasmarte kødprodukter med høj dyrevelfærd

System til dokumentation af dyrevelfærd på slagteriet

11. august 2020
Proj.nr. 2006962-02
Version 2
Init. RIB/MT/DSC

Rammer

I Resultatkontrakten 'Klimasmarte kødprodukter med høj dyrevelfærd' skal der i 2019 udarbejdes en redegørelse for, hvorledes slagteriernes registreringer kan anvendes til brug for dokumentation af dyrevelfærd. Overordnet er aktivitetsmålet at maksimere velfærd for de levende produktionsdyr via målrettede teknologiske løsninger.

Notatet skitserer værdien ved en mere systematiseret tilgang til dokumentation af dyrevelfærd sammenlignet med de eksisterende procedurer på slagterierne.

Der er udarbejdet en særskilt kravspecifikation, der i første omgang fokuserer på indholdet frem for tekniske krav. Kravspecifikationen er udarbejdet på baggrund af besøg på danske slagterier.

Baggrund

Der er stor samfundsmæssig interesse i dyrevelfærd, og det har dermed betydning for den danske kødproduktion, at dyrevelfærden forbedres løbende. En bæredygtig udvikling af den danske kødindustri, hvor kravene til både etik og effektivitet skærpes, forudsætter en indsats i hele værdikæden. Hensynet til dyrevelfærd skal derfor vægtes højt i arbejdet for at opnå en bæredygtig animalsk produktion, der er accepteret af samfundet.

Ud over den etiske dimension og ønsket om at imødekomme kundekrav er der også en økonomisk vinkel. Hensynet til dyrevelfærd bidrager til færre kvalitetsforringende skader og mindre produktions- tab for såvel primærproducent som slagteri.

På slagtedagen udsættes grise for en række potentielle belastninger, når de transporteres fra landmanden til slagteriet, opstaldes og efterfølgende bedøves og aflives på slagteriet. Igennem mange år er der arbejdet på at optimere dette forløb mest muligt med henblik på at forbedre dyrevelfærden og mindske kvalitetsdefekter.

Dyrevelfærd i forbindelse med slagtning er omfattet af lovkrav, men er samtidig også en konkurrenceparameter. Både kunder og forbrugere har forventninger til dyrevelfærden, der ofte er mere vidtgående end de eksisterende lovkrav. Fra såvel slagteriets kunder som myndigheder er der krav om, at dyrevelfærd på slagtedagen skal dokumenteres.

Der udføres således allerede en række dokumentationsopgaver på slagteriet for at sikre overholdelse af lovkrav og kundekrav.

Der er imidlertid behov for værktøjer til dokumentation af dyrevelfærd, som på en mere systematisk og let måde tilvejebringer og samler væsentlige data fra forskellige datakilder til de relevante interessenter. I første omgang fokuseres der på de data, der allerede opsamles indenfor eksisterende systemer på slagterierne. Flere registreringer vil på sigt kunne inkluderes efter behov.

Slagteriernes registreringer

Overvågning af dyrevelfærd på slagteriet forestås af det personale, der står for den daglige drift, en dyrevelfærdsansvarlig og ved daglige stikprøvekontroller. Herudover foretages der kontinuerlige målinger ift. staldklima m.m. Ydermere foretager embedsdyrlægen en inspektion af alle dyr senest 24 timer efter ankomsten til slagteriet og mindre end 24 timer inden slagtingen.

Der indsamles oplysninger til at dokumentere og sikre dyrevelfærden på forskellig vis på det enkelte slagteri, og det kan variere, hvordan data opsamles, og hvor meget der foretages manuelt.

De daglige stikprøvebaserede kontroller, som er en del af slagteriernes egenkontrol, foretages i de forskellige faser i slagtekæden. Her er således tale om øjebliksbilleder af situationen på slagteriet. Det kan variere, hvordan resultaterne af denne kontrol noteres på de forskellige slagterier. Det kan fx være i form af forskellige skemaer, der udfyldes i hånden.

Mange af de observationer, der foretages som en del af det daglige opsyn, og som også kan være en del af slagteriernes egenkontrol med dyrene, registreres ikke. Fx foretages der en vurdering af velfærdssituationen for hver sending af dyr ved ankomsten til slagteriet. Her vurderes det, hvilke dyr der har særlige velfærdsbehov, og det besluttet, hvilke foranstaltninger der eventuelt skal træffes. Dette registreres ikke.

Oversigt over registreringerne i de forskellige faser på slagteriet:

Aflæsning: Der laves daglige stikprøvekontroller ved aflæsning. Det kan variere, hvad der registreres i den forbindelse. Der kan i nogle tilfælde være kundekrav om registrering af halthed, samt hvor mange dyr der falder.

Væsentlige oplysninger så som dødelighed og nødslagtninger registres løbende.

Opstaldning: Ankomsttidspunkt og antal af dyr i de enkelte folde angives. Det varierer, hvordan det noteres på de enkelte slagterier. Det kan fx være på de fysiske køresedler, som chaufføren medbringer, på elektronisk skærm eller en fysisk oversigtstavle.

Der foretages forskellige daglige stikprøver i opstaldningsperioden. Fx testes drikkenipler dagligt.

Drivgang: Der laves stikprøver bl.a. i forhold til, hvor mange dyr der falder under drivning.

Bedøvelse: CO₂ måles kontinuerligt. Bedøvelseskvaliteten testes ved forskellige daglige stikprøver, herunder ved kontrol af cornea refleks efter bedøvelse. Alle grisene kontrolleres ved stikning for at sikre, at de ikke har regelmæssig respiration eller har bevidste (ikke reflektoriske) bevægelser.

Kontinuerte målinger: Der foretages kontinuerlige målinger ift. staldklimaet som temperatur og CO₂. Disse data rapporteres typisk i et separat system.

Generelle registreringer: Der laves test af bolt pistol og eltang. Det varierer, hvor ofte testen foretages på de enkelte slagterier (dagligt til ugentligt).

Derudover kommer de registreringer, der relaterer sig til dyrevelfærd, som foretages PM. Fx forekomst af slagmærker, halebid og brok.

De eksisterende procedurer på slagterierne til dokumentation og sikring af dyrevelfærd opsamles således på en måde, der nødvendiggør en manuel sammenholdning af forskellige registreringer for at få et samlet overblik. Tilbage meldinger til leverandører foregår til dels automatisk via afregningen. Derudover foretager slagterierne ad hoc tilbage meldinger til leverandørerne, fx hvis der leveres mange beskidte grise. Der er derfor behov for manuel tilpasning for at få de relevante oplysninger ud til de forskellige interessenter.

Kundekrav

Kunder stiller forskellige krav til dyrevelfærden og til den måde, den skal dokumenteres.

Det kan variere, hvilke hensyn der skal tages for at sikre forbrugernes tillid til, at der er høje standarder for dyrevelfærd.

Flere kommercielle standarder indeholder i større eller mindre omfang krav relateret til dyrevelfærd på slagtedagen. Set i forhold til slagtedagen er kravene fra fx supermarkedskæder ofte relateret til indretning og materiel, men der kan også være krav, der relaterer sig mere til proceduren for, hvordan dyrene håndteres.

Slagteriernes standardprocedurer og overvågningsprocedurer er beskrevet i deres egenkontrolprogram. Egenkontrolprogrammer er adapteret til det pågældende slagteri, og kundernes krav er typisk indarbejdet heri.

Værdi af et system til dokumentation af dyrevelfærd

Udvikling af et system til dokumentation af dyrevelfærd vil give mulighed for en systematisk tilgang til at udnytte slagteriernes registreringer for dokumentation af dyrevelfærd.

Systemet skal bidrage til at samle, systematisere og bearbejde de relevante informationer, så slagterierne får skabt et overblik og – efter behov – kan foretage justeringer. Systemet kan bruges til, at slagteriet kan få udtræk af relevante data til interne såvel som eksterne interessenter. Det vil være muligt at udvikle forskellige rapporttyper afhængig af kundebehov. De stigende krav fra kunder om at kunne dokumentere dyrevelfærd på en troværdig måde vil dermed kunne imødekommes på en mere ressourceeffektiv måde.

Systemet udvikles med henblik på en retrospektiv dokumentation, der kan bruges til at dokumentere et givent niveau af dyrevelfærd over for kunder eller andre interessenter.

I første omgang fokuseres der på at samle og systematisere de data, der allerede registreres på slagterierne. På sigt vil flere registreringer kunne inkluderes efter behov.